

Ekonomiska konsekvenser av BREXIT – kort översikt

Bakgrund

Det är närmast en enig ekonomkår som har uppfattning att Storbritanniens EU-utträde kommer att ha negativa effekter på den ekonomiska utvecklingen främst i Storbritannien, men också i övriga EU-området och världen. Bedömningar av ekonomiska konsekvenser är dock mycket svåra att göra p.g.a. det stora antalet variabler och många utfallsmöjligheter. Oklarheterna kring processen och fr.a. vilken relation som Storbritannien kommer att få till EU och den inre marknaden i framtiden skapar stor osäkerhet. Hur stora effekterna blir kommer bero på vilken typ av handelsavtal som Storbritannien lyckas förhandla med EU¹. Men med tanke på det stora handelsutbyte som EU och Storbritannien har, är förutsättningarna för ett gynnsamt handelsavtal goda.

Osäkerheten i sig ger dock direkta effekter på realekonomin genom förändringar i växelkurser, högre räntor i utlåningen till svaga EU-länder, investeringsbeslut som skjuts på framtiden och lägre konsumtion av fr.a. större inköp². Pundet har (30/6) rasat med ca 6% mot kronan och 10% mot dollarn och raset förväntas fortsätta³ då vi går in i en lång period av osäkerhet.

Bedömningar av konsekvenser och olika scenarier har gjorts av ett stort antal aktörer och här nedan lyfts några av dessa fram som antingen används av andra myndigheter eller är ofta citerade.

Bedömningar av ekonomiska effekter av utträdet

Världsekonomin

Den osäkerhet som skapas av utträdet bedöms leda till minskade investeringar och minskad handel, vilket kommer att ha en effekt på världsekonomin. Brexit kommer i ett läge då världsekonomin redan tyngs av inbromsning i Kina och EU-länder fast i svag tillväxt. Kapital bedöms söka sig bort från osäkerheten i Storbritannien och EU till USA och Japan, med ett tryck neråt på räntor och högre valutakurser. ⁴De bedömningar som görs landar trots allt i en begränsad effekt, men IMF varnar för ytterligare nedjusteringar av tillväxtprognosen från 3,4% i januari till 3,2% april för 2016. Nordea uppskattar t.ex. det till 0,1-0,2 % lägre global tillväxt de närmaste åren än vad som annars skulle varit fallet.

EU-området

För EU-området finns risker inom ett antal områden. I närtid drabbar osäkerheten banker och speciellt de känsliga ekonomierna i södra Europa riskerar att drabbas

---

¹ Business Sweden

² Bank of England, OECD

³ SEB

⁴ Forbes

av högre räntor på upplåning. Det är också en av de största medlemmarna som lämnar. Den brittiska ekonomin är den femte största ekonomin i världen och den näst största ekonomin i EU. Storbritannien är en stor handelspartner till övriga EU vars ekonomier riskerar tyngas av lägre export. Vissa länder har en större relativ exponering mot den brittiska marknaden, främst Irland, Malta, Belgien Nederländerna, Cypern och Luxembour, där exponeringen är större än 8% av total export.⁵ En försvagad brittisk valuta riskerar också i förlängningen att minska britternas köpkraft och därmed import från övriga EU.

Ekonomiska konsekvenser för Storbritannien – vilka bedömningar görs?

Konsekvenserna för Storbritannien bedöms av det stora flertalet bedömare bli betydande. Ungefär 48% av Storbritanniens export går till EU-länder, så det är en avsevärd andel av brittisk handel vars villkor nu är osäker. OECD uppskattar att BNP blir 3% lägre år 2020 än vad som annars skulle ha varit fallet och att kostnaden ökar över tid, med drygt 5% lägre BNP 2030 som följd av negativa strukturella förändringar såsom lägre produktivitet pga minskade utländska direktinvesteringar, minskad arbetskraftsinvandring m.m.⁶ Merparten av svenska bedömare ligger också på den här nivån (ex. Nordea 2-3% lägre BNP de närmaste åren).

Det brittiska finansdepartementets bedömning är mer dramatisk med 6,2% lägre BNP 2030, vilket motsvarar en årlig kostnad per hushåll på nära 50 000 kr.⁷ Man har då tittat på tre olika modeller vilka ofta är de som utgör utgångspunkt i scenarier:

- en EES-modell (ex Norge),
- en bilateral förhandlingsmodell (ex. Canada)
- WTO-modellen.

Finansdepartementet lägger sedan till antaganden om minskade utländska direktinvesteringar och de dynamiska effekterna av detta samt minskad handel och lägre kapitalstock. Analysen visar att Norge-modellen är minst skadlig, men även den landar på 3,8% lägre BNP 2030, Canada-modellen på 6,2% och WTO på 7,5% lägre BNP 2030.

Storbritannien är EU:s största mottagare av utländska direktinvesteringar. Antaganden kring minskning av den investeringsvolymen och effekter på produktivitet spelar en stor roll för utfall av analyserna. Oxford Economics har tillsammans med Business Sweden också tagit fram simuleringar utifrån olika typer av handelsavtal mellan Storbritannien och EU. De har dock inte antagit en minskning av direktinvesteringar och dess effekter. Deras uppskattade effekter blir därför mindre, mellan -0,1 till -3,9 procent lägre BNP år 2030. Effekten blir minst med en liberal tullunion och störst om det endast blir anslutning till WTO:s Most Favored Nation-status.

---

⁵ Fitch

⁶ OECD – The economic consequences of Brexit: a taxing decision, april 2016

⁷ The UK Treasury analysis of The long-term economic impact of EU membership and the alternatives

En relevant fråga i sammanhanget är om London blir kvar som finansiellt centrum om Storbritannien lämnar EU. Staden kommer sannolikt att ta skada men finansiella centrum flyttar inte så lätt och för bankerna fördelaktiga arbetsmarknadslagar kommer fortfarande vara en komparativ fördel för Storbritannien.⁸

Effekterna ska ses mot den makroekonomiska situation som Storbritannien befinner sig. Det är en överlag stark ekonomi som anses ha dragit stor nytta av EU-medlemskapet och vuxit mer än jämförbara ekonomier över tid.⁹ Landet drabbades dock hårt av finanskrisen 2008 och har sedan dess återhämtat sig långsammare. Den brittiska arbetsmarknaden har dock utvecklats väl och arbetslösheten har fallit snabbt till 5,1 procent men planat ut de senaste månaderna. Det är framför allt tjänstesektorn som driver den brittiska ekonomin. Tillverkningsindustrin har stagnerat de senaste åren som en följd av tidigare förstärkning av pundet, svag efterfrågan från omvärlden och svaga investeringar. Hela två tredjedelar av BNP i Storbritannien kommer från privat konsumtion. Det betyder att exporten utgör en betydligt mindre del än i Sverige där exporten utgör hälften av BNP.¹⁰

Storbritannien har ett stort underskott i de offentliga finanserna, den offentliga skulden är hög (drygt 90 procent av BNP) och bytesbalansunderskottet är alarmerande. Det gör att regeringen har begränsade möjligheter att stimulera ekonomin om det skulle behövas. Bank of England har tydligt deklarerat att den har beredskap att stimulera den brittiska ekonomin om Storbritannien väljer att lämna EU. I ett sådant läge kan det bli aktuellt med såväl räntesänkning som kvantitativa lättnader, dvs. köp av statsobligationer.¹¹

Sveriges handel med Storbritannien – hur ser vår exponering ut?

Storbritannien är en av Europas snabbast växande ekonomier, och sedan många år en av de viktigaste internationella marknaderna för svenska företag. Efterfrågan på svenska produkter och tjänster har varit stark under de senaste åren. Storbritannien är Sveriges fjärde största exportmarknad, och en viktig importmarknad. Varuexporten uppgår till omkring 85 miljarder kr årligen, vilket motsvarar 7% av svensk export. Importen är på ca 64 miljarder kr årligen.¹²

Idag är runt 1 100 svenska företag verksamma på den brittiska marknaden och de sysselsätter över 100 000 personer.

Svenska företag är fr.a. oroliga för negativa effekter på försäljningen, men även på investeringar och sysselsättning.¹³

Beroendet av Storbritannien som exportmarknad har också en regional dimension. De län som handlar mest med britterna är Stockholms län (27 miljarder/år) och Västra Götalands län (10 miljarder/år). För Stockholm är Storbritannien tillsammans med Norge den största exportmarknaden med drygt 9% av länets export. Men den relativa exponeringen mot den brittiska marknaden är störst i Kronoberg med 11% följt av Kalmar, Västernorrland och Norrbotten på drygt 10% (handelsstatistik för 2014)¹⁴. Vissa

---

⁸ Deutsche Bank UK

⁹ OECD

¹⁰ Business Sweden

¹¹ Business Sweden

¹² Business Sweden

¹³ Svenska Handelskammaren i Storbritannien

¹⁴ Brexit, ny analys av potentiella ekonomiska konsekvenser, Stockholms Handelskammare,

län är således mer utsatta än andra för den osäkerhet som nu råder och de eventuella effekter som följer. För de som volymmässigt och andelsmässigt har en stor exponering mot den brittiska marknaden kan en utdragen osäkerhet och sämre handelsvillkor möjligen få negativa regionala konsekvenser.

Samtidigt finns det möjligheter. Brittiska företag utgör också en ansevärd del av utländska direktinvesteringar i Sverige med drygt 300 miljarder kr motsvarande ca 13% av totala utländska direktinvesteringar. Om Storbritannien inte är framgångsrika i förhandlingarna med EU om utträde, så kan brittiska företag vilja lägga produktionsenheter i ett EU-land för att få tillgång till den inre marknaden. De kommer då söka produktionsländer som har kompatibel kompetens och industri samt närhet till kunderna. Detta ger goda möjligheter för Sverige och andra EU-länder att attrahera direktinvesteringar från Storbritannien.

Möjliga slutsatser för Tillväxtverket

Brexit skapar osäkerhet som i sig har ekonomiska konsekvenser. Läget kommer dessutom vara oklart under en lång tid och kommer att fortsätta väcka oro både om EU:s framtid och mer specifikt förutsättningar för handel med Storbritannien. Mot bakgrund av detta bör myndigheten överväga att:

- Fortsatt följa Brexit specifikt inom ramen för omvärldsbevakningen och regelbundet uppdatera och fördjupa informationen om utvecklingen.
- Ta fram en Q&A för att ha beredskap att kunna möta frågor från företag och regioner på ett initierat och uppdaterat sätt.
- Att kontakta relevanta myndigheter och organisationer om deras uppföljnings- och informationsarbete. Särskilt Business Sweden kommer att följa och analysera den fortsatta utvecklingen och konsekvenserna för Sverige.
- Överväga att fördjupa kunskaperna om de särskilt exponerade regionerna, t.ex. se branscher etc. Sådan kunskap kan sedan ligga till grund för en diskussion om ev. särskilda insatser, förberedelser inför dialog etc.
- Överväga hur myndigheten kan bidra till att möjligheterna att dra till sig brittiska direktinvesteringar uppmärksammas.

---

7 mars 2016